FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 4 t'April, 2002

Kaw\a Numru 52
~itazz. Nru. 2283/00JRM

Paul **TANTI** f'ismu proprju u fil-kwalita' tieg]u ta' mandatarju spe`jali ta' l-assenti Michael Tanti, u kif ukoll Josephine Tanti, Connie Tanti, John Tanti, Stephen u Marica konju[i Tanti u C.S.T. Limited

vs

Sammy u Joseph a]wa **MIFSUD** f'isimhom proprju u g]an-nom u in rappre\entanza tas-So`jeta' Ta' Tunis Limited

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fil-11 t'Ottubru, 2000, li bih l-atturi ippremettew:

Illi permezz ta' konvenju datat 19 ta' Di`embru 1995, li kopja tieg]u hija hawn annessa u esebita u mmarkata b]ala Dok. "A", kif sussegwentement emendat permezz ta' kuntratt pubbliku fl-atti tan-Nutar Dottor Joseph Lia, datat 15 ta' Di`embru 1996, li kopja tieg]u hija wkoll hawn annessa u esebita u mmarkata b]ala Dok. "B", il-konvenuti noe obbligaw ru]hom li jbieg]u, jassenjaw u jittrasferixxu lill-atturi, li flimkien bejniethom obbligaw ru]hom li ja``ettaw jixtru u jakkwistaw il-proprjeta' immobbli konsistenti f'g]alqa formanti parti mit-territorju msejja] ta' l-Ibra[[, fil-kontrada omonima fil-limiti tas-Si[[iewi, a``essibili minn Triq tal-}andaq jew Ta' Wied }anzir, tal-kejl ta' tmint elef disa' mija tnejn u disg]in metri kwadri (8,992m2) ossia tmint (8) itmiem li minnhom `irka tlett elef tlett mija tnejn u sebg]in metri kwadri (3,372m2) ossia tlett (3) itmiem kienu [ia jintuzaw u jin]admu b]ala barriera, liema proprjeta' kienet tmiss mit-tramuntana mat-triq [ia msemmija, min-nofsinhar ma' Sqaq ta' l-Ibra[[, mil-lvant u mill-punent ma' beni ta' Baldacchino Brothers Limited jew aventi kawza tag]hom;

Illi tali bejg] sar bil-kundizzjoni espressa illi l-konvenuti noe kellhom jittrasferixxu lil-atturi, il-permess ta' barriera numru sbatax (17) fuq talba sempli`i;

Illi sussegwentement irri\ulta illi l-konvenuti kienu qarrqu bl-atturi, in kwantu huma ma kellhomx l-imsemmi permess ta' barriera numru sbatax (17), u inoltre rri\ulta wkoll illi l-weg]da kontenuta fil-konvenju *de quo* ma setg]et qatt validament titwettaq in kwantu l-barriera in kwistjoni kienet sprovvista mill-li`enzji, permessi u awtorizzazzjonijiet relattivi skond il-Li[i u g]alhekk ma setg]etx tiffunzjona;

Illi g]aldaqstant ukoll tali a[ir frawdolenti da parti tal-konvenuti wassal sabiex ji[i minnhom ottenut, il-kunsens ta' l-atturi g]all-konvenju fuq imsemmi, liema kunsens g]alhekk huwa vizzjat ai termini ta-Li[i;

Illi b]ala ri\ultat dirett ta' dan l-istat ta' fatt, l-atturi [ew imwaqqfa mill-awtoritajiet kompetenti milli jkomplu jgawdu validament il-barriera in kwistjoni, kif kienu awtorizzati illi jag]mlu in for\a tal-konvenju fuq imsemmi;

Illi g]alhekk, f'dawn i`-`irkostanzi u rizultanzi, l-atturi ma setg]ux jersqu u jaddivjenu g]all-att ta' trasferiment finali, b'mod illi l-konvenju *de quo* skada fid-19 ta' {unju 2000;

Illi b]ala ri\ultat ta' l-a[ir qarrieq u frawdolenti tal-konvenuti, l-atturi soffrew danni ingenti, konsistenti mhux biss f'pagament indebiti effettwati lill-istess konvenuti in konnessjoni ma' l-obbligazzjoni ta' trasferiment ta' barriera funzjonanti illi l-istess konvenuti qatt ma setg]u jadempixxu, izda wkoll f'telf ta' qlig] u deprezzament ta' makkinarju u ingenji, kif ukoll spejje\ \ejda inkorsi, kif jista' ji[i ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

Illi dan l-istat ta' fatt [ie diversi drabi migjub g]all-attenzjoni formali tal-konvenuti permezz ta' diversi ittri uffi`jali, izda l-konvenuti baqg]u inadempjenti;

G]alhekk l-attur proprio et nomine talab lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex:

1. Tiddikjara u tidde`iedi illi l-konvenuti agixxew b'mod frawdolenti fil-konfront ta' l-atturi in konnessjoni mal-promessa ta' trasferiment tal-proprjeta' immobbli hawn fuq indikata, bil-mod fuq premess;

2. Tiddikjara u tidde`iedi illi l-kunsens mog]ti mill-atturi g]all-konvenju fuq imsemmi [ie ottenut bl-g]emil doluz tal-konvenuti b'mod illi wassal lill-atturi sabiex jinkorru fi \ball ta' fatt, u g]aldaqstant l-istess kunsens ta' l-atturi huwa vizzjat skond il-Li[i;

3. Tiddikjara konsegwentement il-konvenju datat 19 ta' Di`embru 1995, kif sussegwentement emendat permezz ta' l-att notarili datat 15 ta' Di`embru 1996, b]ala null u bla ebda effett skond il-Li[i;

4. Tikkundanna konsegwentement lill-konvenuti sabiex jirritornaw l-ammonti kollha m]allsa mill-atturi b]ala pagamenti akkont tal-prezz finali tal-bejg], kif jirri\ulta waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

5. Tiddikjara lill-konvenuti unikament responsabbli g]ad-danni kollha konsegwenzjali sofferti mill-atturi b]ala ri\ultat ta' l-a[ir qarrieqi u frawdolenti ta' l-istess konvenuti u/jew ta' l-otteniment tal-kunsens vizzjat da parti ta' l-atturi;

6. Tillikwida, occorrendo bl-opera ta' periti nominandi, id-danni kollha konsegwenzjali sofferti mill-atturi b]ala ri\ultat ta' l-a[ir frawdolenti tal-konvenuti u/jew ta' l-otteniment tal-kunsens vizzjat da parti ta' l-atturi;

7. Tikkundanna lill-konvenuti sabiex i]allsu lill- atturi l-ammont ta' danni hekk likwidati;

Bl-ispejje\, inkluzi dawk ta' l-ittri uffi`jali datati 19 ta' Lulju 1999, 2 t'Awissu 1999, 25 ta' Mejju 2000 u 27 ta' {unju 2000, u dawk tal-Mandat ta' Inibizzjoni Numru 3506/2000, kontra l-konvenuti li jibqg]u minn issa ingunti g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-atturi, flimkien ma\-\ew[(2) dokumenti mehmu\in mag]ha;

Rat in-Nota mressqa fit-23 ta' Jannar, 2001, li biha l-im]arrkin *proprio et nomine* e``epew:

1. Illi preliminarjament l-inkompeten\a ta' din l-Onorabbli Qorti stante il-klawsola arbitrali pattwita u kontenuta fil-klawsola numru 5 tal-konvenju mertu ta' din il-kaw\a;

2. Illi preliminarjament Sammy u Joseph a]wa Mifsud personalment ma kkommettew l-ebda frodi u ma

wettqu l-ebda g]emil doluz fil-konfront tal-atturi jew xi wie]ed minnhom; illi l-atturi kienu sa mill-bidu konxji tal-fatti kollha attinenti l-barriera in kwistjoni, dan kif jirri\ulta sew minn qari tal-konvenju premess u dwar dan l-e``ipjenti jag]mlu riferen\a g]all-klawsoli numru 5 u 6 tal-ftehim in kwistjoni;

3. Illi preliminarjament ukoll in-nuqqas ta' integrita' ta' gudizzju billi l-konvenuti Sammy u Joseph a]wa Mifsud personalment huma mi\\ew[in;

4. Illi bla pregudizzju g]as-suespost Sammy u Joseph a]wa Mifsud personalment ma humiex il-le[ittimi kontraditturi tat-talbiet attri`i billi l-atturi g]andhom biss relazzjoni kontrattwali mal-kumpannija Ta' Tunis Limited, illi l-konvenuti Sammy u Joseph a]wa Mifsud ma jistg]ux ji[u kkundannati jirrifondu s-somom m]allsa skond il-ftehim billi dawn is-somom t]allsu lill-kumpanija Ta' Tunis Limited skond u ai termini tal-ftehim in kwistjoni;

5. Bla pregudizzju g]as-suespost u inoltre illi l-kumpannija Ta' Tunis Limited qdiet fedelment l-obbligi tag]ha skond l-istess ftehim u ma qarrqet bl-ebda mod mill-atturi; illi g]alhekk ma hi bl-ebda mod responsabbli lill-atturi g]al xi danni u dan peress li ma kkagunat l-ebda dannu lill-atturi jew lil xi wie]ed minnhom;

6. Illi bla pregudizzju g]as-suespost u inoltre l-limitazzjoni ta' responsabbilita kontenuta fil-klawsola numru 5 tal-fte]im mertu ta' din il-kaw\a;

7. Illi fi kwalunkwe ka\ il-partijiet kienu fte]mu espressament li ebda parti mill-ammont im]allas akkont tal-prezz ma jkun rifondibbli u f'ka\ biss li l-Awtoritajiet kon`ernati jwaqqfu lill-atturi milli ja]dmu jew jisfruttaw il-barriera/g]alqa mertu tal-ftehim in kwistjoni kif fil-fatt [ara allura l-pagamenti ji[u sospizi imma l-ebda rifuzjoni ma [iet kontemplata;

8. Illi fi kwalunkwe ka\ l-atturi kienu baqg]u jag]mlu uzu u jisfruttaw il-barriera bi qlig] g]alihom u g]alhekk ma offrew l-ebda telf u kwalsiasi spiza jew benefikati li g]amlu huwa kumpensat; inoltre kull flus li huma]allsu lill-konvenuti jinsabu pjenament kumpensati u pa``uti mal-valur ta' blat li nqatg]a mill-barriera, liema valur huwa bil-bosta superjuri g]all-ammont pretiz mill-atturi;

9. Illi t-talbiet attri`i huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\ kontra tag]hom;

10. Salv e``ezzjonijiet ulterjuri;

11. Illi stante li l-atturi sfruttaw l-a]jar partijiet tal-imsemmija barriera b'mod li g]amlu qlieg] mill-istess barriera u l-istess kumpannija ta' Tunis Limited qeg]da tavalixxi ru]ha minn din in-nota tal--e``ezzjonijiet sabiex tipprezenta 'l hawnhekk annessa talba rikonvenzjonali fil-konfront tal-atturi;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-istess im]arrikin a]wa Mifsud *proprio et nomine*;

Rat it-talba rikonvenzjonali mressqa mill-istess a]wa Mifsud, fil-kwalita' tag]hom premessa, fejn ippremettew:

Illi l-atturi rikonvenzjonati kienu da]]lu f'konvenju mal-kumpannija Ta' Tunis Limited g]ax-xiri tal- g]alqa formanti parti mit-territorju imsejja] "Tal-Ibragg" fil-kuntrada omonima fil-limiti tas-Si[[iewi, a``essibbli minn Triq tal-}andaq jew ta' Wied }anzir, tal-kejl ta' 8992mk ossia tmint itmiem, li minnhom 3372mk ossia tlett itmiem kienu, fiz-zmien tal-konvenju, barriera, dan kollu versu l-prezz u skond il-kundizzjonijiet u pattijiet pattwiti fil-konvenju datat 19 ta' Di`embru 1995 inkorporati u emendati fl-iskrittura tal-15 ta' Di`embru 1996;

U billi dan il-konvenju llum skada billi l-kompraturi ma ressqux g]all-att finali;

U billi fil-mori tal-konvenju l-imsemmija kompraturi, u cioe' l-atturi rikonvenzjonati g]amlu uzu minn u sfruttaw l-imsemmija g]alqa, proprjeta' tal-kumpannija Ta' Tunis Limited bi qlig] g]all-istess atturi rikonvenzjonati;

U billi dan il-qlig] kollu sar a detriment tal-kumpannija Ta' Tunis Limited, li soffriet l-isfruttament tal-proprjeta' tag]ha dan kif ser ji[i ppruvat tul is-smig] ta' din il-kaw\a;

U billi l-kumpannija Ta' Tunis Limited g]andha d-dritt li l-art tag]ha ting]ata lura lilhom fl-istat li kienet u in difett li ti[i kumpensata g]all-kwalsiasi telf ta' valur li nkorriet kagun tal-isfruttament mwettaq mill-atturi rikonvenzjonati;

U billi ma huwiex possibbli li l-art tinbg]ata lura fl-istat li kienet billi sar qtug] ta' blat estensiv fiha;

G]alhekk l-atturi rikonvenzjonati g]andhom jg]idu g]aliex din l-Onorabbli Qorti m'g]andhiex:

1. Tiddikjara li fil-mori tal-konvenju premess l-atturi rikonvenzjonati wettqu xog]olijiet gol-g]alqa formanti parti mit-territorju imsejja] "tal-Ibragg" fil-kuntrada omonima fil-limiti tas-Si[[iewi, a``essibbli minn Triq tal-}andaq jew ta' Wied }anzir, tal-kejl ta' 8992mk ossia tmint itmiem, li minnhom 3372mk ossia tlitt itmiem kienu, fiz-zmien tal-konvenju, barriera, proprjeta' tal-kumpannija Ta' Tunis Limited u sfruttaw l-imsemmija g]alqa;

2. Tillikwida, okkorrendo permezz ta' periti nominandi, il-valur tal-isfruttament mwettaq mill-atturi rikonvenzjonati kif fuq jing]ad;

3. Tikkundanna lill-atturi rikonvenzjonati i]allsu lill-kumpannija Ta' Tunis Limited is-somma likwidata kif

fuq jing]ad rappresentanti telf ta' valur fil-proprjeta' tal-konvenuti u arrekiment mill-istess atturi g]ad-dannu tal-konvenuti;

Bl-ispejje\ kontra l-istess atturi rikonvenzjonati li huma minn issa ngunti g]as-subizzjoni;

B'riserva ta' kull azzjoni spettanti lill-kumpannija Ta' Tunis Limited g]al danni jew kumpens ie]or naxxenti mill-fatti kif premessi f'din i`-`itazzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrkin a]wa Mifsud *proprio et nomine*;

Rat in-Nota mressqa fit-8 ta' Frar, 2001, li biha g]all-kontro-talba tal-im]arrkin, l-atturi rikonvenuti e``epew:

1. Illi t-talbiet tas-so`jeta' konvenuta rikonvenjenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\ kontra tag]ha stess, stante illi, kif jista' ji[i ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a, il-kunsens ta' l-e``ipjenti fuq l-iskrittura privata li tat lok g]ar-relazzjoni guridika bejn il-partijiet, [ie karpit bi frodi tad-Diretturi tas-so`jeta' konvenuta rikonvenjenti Ta' Tunis Limited, u g]alhekk qatt ma tista' l-istess so`jeta' konvenuta rikonvenjenti tippretendi l-ebda kumpens naxxenti mill-istess a[ir frawdolenti tag]ha jew tad-Diretturi tag]ha;

2. Illi fit-tieni lok, u ming]ajr pregudizzju g]all-premess, l-e``ipjenti ng]ataw il-permess, ai termini tal-konvenju in kwistjoni, illi jag]mlu xog]olijiet fil-barriera mertu ta' l-istess, u g]alhekk, fin-nuqqas ta' prova illi l-e``ipjenti b'xi mod a[ixxew oltre l-limitu tal-kon`essjoni lilhom mog]tija, ma huwa dovut l-ebda kumpens lis-so`jeta' konvenuta rikonvenjenti;

3. Illi fit-tielet lok, u assolutament ming]ajr pregudizzju g]all-fuq premess, kull kontegg dwar kumpens pretiz mis-so`jeta' konvenuta rikonvenjenti ikun irid ta'

bilfors jie]u in konsiderazzjoni l-ispejje\ estensivi mag]mula mill-e``ipjenti in konnessjoni max-xog]ol fil-barriera in kwistjoni, kif ukoll kull konsiderazzjoni o]ra kummer`jali in konnessjoni ma' l-istess;

Salv e``ezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-atturi rikonvenuti;

Rat in-Nota mressqa fid-9 ta' Frar, 2001, li biha l-attur Michael Tanti assuma l-atti tal-kaw\a f'ismu;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin *proprio et nomine* dwar jekk din il-Qorti tistax tisma' l-kaw\a min]abba li l-partijiet kienu ftehemu li, f'ka\ ta' kwestjoni, g]andhom imorru quddiem arbitru;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degrieti tag]ha tas-16 ta' Mejju, 2001, 5 ta' Lulju, 2001, 24 ta' Settembru, 2001, 28 ta' Settembru, 2001, 15 ta' Novembru, 2001, 30 ta' Novembru, 2001, u 28 ta' Frar, 2002, li bihom]alliet il-kaw\a g]ad-de`i\joni dwar l-imsemmija e``ezzjoni preliminari;

Ikkunsidrat:

Illi b'din il-kaw\a, l-atturi qeg]din jitolbu li, min]abba qerq imwettaq fil-konfront tag]hom, jin]allu minn ftehim li g]amlu mal-im]arrkin b'att ta' konvenju dwar barriera u li jintraddu lura lilhom il-flejjes li]allsu lil dawn;

Illi, min-na]a tag]hom, l-im]arrkin *proprio et nomine* qeg]din jilqg]u billi, fost l-o]rajn, jg]idu li din il-Qorti ma tistax tqis u tisma' t-talbiet attri`i min]abba li kien hemm

ftehim bejn il-partijiet li kull kwestjoni li tinqala' bejniethom jg]adduha g]ad-de`i\joni ta' arbitru. Minbarra dan, huma ressqu kontro-talba fejn qieg]ed jintalab li l-atturi jag]mlu tajjeb g]all-qlig] li irre[istraw mit-t]addim tal-barriera g]a\-\mien li din damet f'idejhom;

Illi din is-sentenza qeg]da tqis biss l-e``ezzjoni tal-[urisdizzjoni mqanqla bl-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin *proprio et nomine*;

Illi, g]al dak li jinteressa din il-kwestjoni, mill-provi jo]ro[li, fid-dsatax (19) ta' Di`embru, 1995, il-partijiet f'din il-kaw\a (u o]rajn li, i\jed tard in]ar[u 'l barra mill-ftehim) ftehemu li jsir il-bejg] ta' g]alqa fil-limiti tas-Si[[iewi,]ielsa minn kull pi\, u bl-in[enji li kellha fiha, u bil-kundizzjonijiet hemm imfissra. Tlitt (3) itmien minnha kienu jit]addmu b]ala barriera[1]. Tliet (3) snin wara, kien sar kuntratt[2] li bih xi w]ud minn dawk li kienu ntrabtu li jixtru l-g]alqa, in]elsu mir-rabtiet tag]hom u l-ipoteki li huma offrew lill-bejjieg]a b]ala garnaziji t]assru;

Illi l-atturi tal-lum kienu x-xerrejja, filwaqt li l-im]arrkin *nomine* kienu l-bejjieg]a;

Illi, f'xi \mien wara li kien [ie iffirmat il-konvenju, l-atturi, li kellhom il-pussess tal-barriera, twaqqfu mill-awtoritajiet milli jkomplu j]addmuha;

Illi l-im]arrkin jorbtu l-e``ezzjoni preliminari tag]hom mal-klawsola]amsa (5) tal-konvenju[3], li fiha, fost l-o]rajn, jing]ad li "*jekk ikun hemm nuqqas ta' ftehim bejniethom fuq din il-klawsola tali kwestjoni titqieg]ed g]al de`i\joni minn arbitru wie]ed jew minn arbitri f'numru bil-fard: Titolu Sittax tal-Kodi`i ta' Organi\\azzjoni u Pro`edura ~ivili g]andu jirregola tali arbitra[[*";

---

1 Dok "A", f'pa[[. 6 sa 10 tal-pro`ess

2 Dok "B" , f'pa[[. 11 sa 19 tal-pro`ess

3 Ara Dok "A", f'pa[[. 8 u 9 tal-pro`ess

Illi l-qofol kollu ta’ dik il-klawsola kien it-t]addim tal-barriera min-na]a tax-xerrejja, u `-`irkostanzi tat-twaqqif tax-xog]ol fiha mill-awtoritajiet;

Illi g]all-im]arrkin saret is-sottomissjoni li l-klawsola tal-arbitra[[torbot lill-partijiet u ma jistax wie]ed jipprova jwaqqa’ ftehim (inklu\a fih klawsola li tfisser kif g]andhom ji[u ma]lula kwestjonijiet li jinqalg]u bejn il-partijiet) billi sempli`ement jallega l-qerq. Fuq kollox, \ied jing]ad, l-atturi m’g]amlu l-ebda talba biex il-kwestjoni li nqalg]et bejn il-partijiet titqieg]ed g]al arbitra[[;

Illi, min-na]a tag]hom, l-atturi jissottomettu li minkejja g]add ta’ laqg]at li saru bejn il-partijiet bil-g]an li jsibu tarf tal-kwestjoni li nqalg]et bl-g]eluq mill-awtoritajiet tat-t]addim tal-barriera, kien jidher `ar li ma kien hemm l-ebda tama li jintla]aq ftehim dwr l-arbitra[[. Minbarra dan, huma j\idu jg]idu li ladarba l-qofol tal-azzjoni tag]hom tintrabat mal-qerq li se]] fil-konfront tag]hom, ma jista’ qatt ikun li dik il-klawsola torbothom dwar l-arbitra[[, g]aliex]add ma jag]mel patt dwar kwestjoni msejsa fuq il-qerq. B’\ieda ma’ dan, jekk kemm-il darba l-kaw\ali ewlenija li fuqha ressqu t-talba tag]hom l-atturi hija l-qerq, dan ikollu l-effett li l-ftehim kollu jaqa’, inklu\a l-klawsola tal-arbitra[[;

Illi dwar il-kwestjoni tal-inkompetenza tal-Qrati ordinarji min]abba deroga ma]luqa minn ftehim ta’ arbitra[[, il-li[i tal-Pro`edura tistabilixxi li l-fatt wa]du li jkun hemm klawsola b]al din fi ftehim ma jeskludix il-[urisdizzjoni tal-Qrati[4]. Li jista’ ji[ri huwa li, kemm jekk ikun inbeda xi pro`ediment quddiem arbitru kemm jekk le, il-Qorti tista’ dejjem twaqqaf il-pro`edimenti li jkun hemm g]addejjin quddiemha, u tistenna l-e\itu ta’ dawk il-pro`edimenti;

Illi l-Qrati tag]na, ukoll qabel ma da]let fis-se]] il-li[i spe`jali dwar l-arbitra[[i, kienu jqisu l-effett ta’ klawsoli arbitrali fid-dawl tas-setg]a li jibqg]u je\er`itaw

[4] Art. 742(3) tal-Kap 12

[urisdizzjoni fuq kwestjonijiet li kienu jaqg]u fil-qafas ta' dawk l-istess klawsoli[5]. Il-]sieb dejjem kien li l-Qrati jag]tu g]arfien g]all-imsemmija klawsoli, imma dejjem bil-]arsien tas-salvagwardji li `-`a]da tal-[urisdizzjoni tal-Qrati ordinarji ssir biss meta l-Qorti tkun konvinta li l-pro`edura arbitrali hija effika`i jew rejalistika[6];

Illi, min-na]a l-o]ra, l-Att II tal-1996 jistabilixxi li, minkejja kulma jing]ad fil-Kodi`i tal-Organi\\azzjoni u Pro`edura ~ivili, jekk parti fi ftehim ta' arbitra[[tkun inbdiet kontriha minn parti o]ra f'dak il-ftehim xi pro`edura quddiem Qorti, dik il-persuna tista' titlob li l-Qorti twaqqaf il-pro`edimenti[7]. Skond dik id-dispo\izzjoni, madankollu, jridu jse]]u `erti kondizzjonijiet qabel ma l-Qorti twaqqaf il-pro`edimenti quddiemha: l-ewwelnett, (a) it-talba trid issir mill-parti qabel ma tressaq xi e``ezzjoni jew tmexxi mod ie]or fil-pro`edimenti, (b) trid issir talba g]at-twaqqif, (`) il-Qorti trid tkun soddisfatta li l-ftehim tal-arbitra[[g]adu fis-se]] jew jista' jitwettaq, u (d) li l-kwestjoni li dwarha jintalab li tg]addi g]all-arbitra[[tkun fil-fatt wa]da li g]alih il-ftehim tal-arbitra[[kien ma]sub. Jekk jikkonkorru dawn l-elementi, il-Qorti g]andha twaqqaf dawk il-pro`edimenti;

Illi, kif jidher sewwa minn dik id-dispo\izzjoni, lanqas il-li[i spe`jali li hemm fis-se]] b]alissa u li, skond ir-rieda espressa tal-le[islatur, tg]odd minkejja dak li jg]id il-Kodi`i tal-Pro`edura, ma tipprovdi li l-[urisdizzjoni tal-Qrati ordinarji tintemm f'ka\ fejn hemm klawsola ta' arbitra[[. Kulma ji[ri huwa li, fi`-`irkostanzi espressament imfissra f'dik il-li[i spe`jali, il-Qorti tissoprassjedi sakemm jintemmu l-pro`eduri arbitrali[8];

---

[5] App. Kumm. **5.6.1985** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Maria Casha vs Albert Mizzi noe***; u Kumm. JF **23.4.1991** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Dr. Louis Cassar Pulli`ino noe vs Dr. Yana Micallef Stafra`e et noe***

[6] Ara Kumm. GMA **23.6.1994** fil-kaw\a fl-ismijiet ***John Bonello noe vs John Ripard et*** u l-g]add ta' sentenzi hemm imsemmija (konfermata mill-Qorti tal-Appell fis-**7.10.1997**)

[7] Art. 15(3) tal-Kap 387

[8] Ara App. ~iv **4.5.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***{or[Camilleri vs Hugh |ammit***

Illi l-Qorti tqis li, min]abba li l-kwestjoni tal-[urisdizzjoni hija ta' siwi kru`jali, kull dispo\izzjoni li timmira li twaqqaf l-e\er`izzju minn qorti tas-setg]at tag]ha g]andha ting]ata tifsira dejqa u pre`i\a;

Illi, fil-ka\ pre\enti, jista' jing]ad li l-klawsola li biha l-partijiet ftehmu dwar it-tqabbid ta' arbitru jew arbitri f'g]add farrad biex isolvu l-kwestjoni tat-twaqqif tat-t]addim tal-barriera tikkostitwixxi "ftehim ta' arbitra[[" kif imfissra fl-istess li[i spe`jali[9]. Il-Qorti tqis ukoll li l-kwestjoni ewlenija li, min]abba fiha, l-atturi jqisu li ma jistg]ux jonoraw ir-rabta tag]hom mal-im]arrkin hija kwestjoni li g]aliha tirreferi l-klawsola]amsa (5) tal-konvenju. Fuq kollox, it-tifsira ta' "ftehim ta' arbitra[[" tinkludi kull tilwima li tista' titnissel bejn il-partijiet dwar relazzjoni legali definita, kemm jekk din tkun kontrattwali jew le;

Illi, madankollu, fil-ka\ pre\enti wkoll il-Qorti tifhem li ma [ewx im]arsa l-kundizzjonijiet li fihom hija g]andha tikkonsidra li twaqqaf il-pro`eduri pendenti quddiemha u dan g]al numru ta' ra[unijiet. Fl-ewwel lok, g]aliex l-im]arrkin ma talbux it-twaqqif tal-pro`edimenti minn din il-Qorti qabel ma ressqu l-e``ezzjonijiet, imma sa]ansitra fl-e``ezzjonijiet infushom. Minbarra dan, huma ma talbux it-twaqqif tal-pro`edimenti f'din il-kaw\a fis-sens li tg]id il-li[i, imma li ji[i dikjarat li din il-Qorti m'g]andhiex is-setg]a li tisma' l-kaw\a. Fit-tielet lok, tant l-im]arrkin ma ridux lil din il-Qorti tieqaf milli tisma' l-kaw\a li, dwar l-istess fatt li dwaru l-atturi ressqu t-talbiet tag]hom, huma ressqu kontro-talba. Kieku huwa minnu li din il-Qorti ma g]andhiex is-setg]a li tisma' l-azzjoni imressqa mill-atturi, b'liema jedd g]andha s-setg]a li tisma' u tidde`iedi l-kontro-talba, u jekk l-im]arrkin *proprio et nomine* kienu konvinti li l-Qorti m'g]andhiex [urisdizzjoni, b'liema fehma u g]al liema g]an ressqu l-kontro-talba? Fir-raba' lok, il-Qorti ma ntweriet l-ebda]jiel ta' prova jew argument

---

[9] Art 2 tal-Kap 387: ara tifsira ta' "*ftehim ta' arbitra[[*", par (a) u (b) u Klawsola 7 tal-Mudell tal-Li[i, fl-Ewwel Skeda tal-imsemmi Att

konvin`enti (u hawn jidher li kien jaqa' fuq l-im]arrkin li jwettqu dan id-dmir) li l-pro`ediment b'arbitra[[jista' ra[onevolment jibqa' ittamat li jsir, jew li l-partijiet f'din il-kaw\a qablu li jwettqu dak il-ftehim. Hija]a[a `erta li, sallum, dawn il-pro`eduri ta' arbitra[[li g]alihom tirreferi l-klawsola]amsa (5) tal-konvenju tad-19 ta' Di`embru, 1995, baqg]u ma nbdewx. Fil-]ames lok, huwa wkoll dubju\ jekk, ladarba jidher li l-effetti tal-konvenju li fih dik il-klawsola tinsab issa ntemmu, huwiex i\jed possibbli li xi wa]da mill-partijiet tibqa' tinsisti fuq l-applikazzjoni ta' dik il-klawsola;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Ti`]ad l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin a]wa Mifsud *proprio et nomine*, bl-ispejje\ kontra tag]hom, u tiddikjara li hija g]andha s-setg]a li tisma' l-kaw\a mressqa mill-atturi u l-azzjoni rikonvenzjonali tal-istess im]arrkin, u

Tordna li l-kaw\a tissokta bit-trattazzjoni tal-e``ezzjonijiet l-o]rajn preliminari, jew, fin-nuqqas, bis-smig] tal-provi fil-mertu.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
4 t'April, 2002

Charles Falzon,

Deputat Re[istratur,
4 t'April, 2002